



בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 8004-11-19 ישראל נ' דרך צדיקים הדרך לגאולה בע"מ

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט אבי סתיו

התובע: ברדוגו ישראל

נגד

הנתבע: דרך צדיקים הדרך לגאולה בע"מ

בשם התובע: בעצמו

בשם הנתבע: עו"ד אסף כהן צידון

פסק דין

1. תביעה על סך 130,000 ש"ח בגין הפרת זכויות יוצרים בשלוש תמונות שצילם התובע. בכתב התביעה נתבע גם צו מניעה, אולם מכיוון שהתמונות כבר הוסרו מאתר האינטרנט של הנתבעת, הודיע התובע בסיכומיו כי הוא מוותר על סעד זה.

2. התובע הוא צלם במקצועו, ולטענתו הוא בעל ניסיון של כעשרים שנה ויצירותיו נהנות ממוניטין רב. הנתבעת היא הבעלים של סוכנות נסיעות הנקראת "דרך צדיקים" ועוסקת בעיקר בארגון והנגשה של טיולים לקברי צדיקים במזרח אירופה. עניינה של התביעה בשימוש שעשתה הנתבעת באתר האינטרנט שלה בשלוש תמונות שצילם התובע, בלא רשותו ובלא ליתן לו קרדיט. אלו היצירות בהן מדובר (בהתאם לכינויים שנתן להן התובע):

סליחות באפריקה: מדובר בתמונה של שופר עתיק המונח על מחזור תפילת יום הכיפורים, שצילם התובע בשנת 2006 בבית הכנסת היחיד הנמצא בקינשאסה בירת קונגו. לטענת התובע, הוא נדרש לקבל רישיון מממשלת קונגו ולהשקיע לא מעט כספים על מנת לצלם את התמונה.

האדיטש: בשנת 2012 התקיים בעיירה האוקראינית האדיטש אירוע של חנוכת "היכל האדמו"ר הזקן", על שם האדמו"ר הראשון של חב"ד, הלוא הוא "בעל התניא". היצירה היא תמונה של ההיכל מבחוץ, שצילם התובע ביום האירוע.

בעל התניא: מדובר בתמונה של ציון הקבר של בעל התניא בעיירה האדיטש, אשר התובע צילם כאשר היה שם במסגרת האירוע הנזכר לעיל.



בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 8004-11-19 ישראל נ' דרך צדיקים הדרך לגאולה בע"מ

תיק חיצוני:

3. בכתב התביעה נטען הן להפרה של זכות כלכלית והן להפרה של זכות מוסרית, ביחס לשלוש היצירות. בכתב ההגנה לא חלקה הנתבעת על זכויותיו של התובע ביצירה סליחות באפריקה, אולם הכחישה, הגם שלא באופן נחרץ, כי עשתה בה שימוש, והוסיפה כי ככל שנעשה שימוש הרי שהוא היה בהיקף שולי. נוכח עמדה זו הגיש התובע חוות דעת מומחה לפיה הופיעה התמונה באתר האינטרנט של הנתבעת לכל הפחות בין השנים 2014-2016. לגבי היצירות האדיטש ובעל התניא לא הכחישה הנתבעת כי עשתה בהן שימוש, אולם טענה כי התובע אינו בעל הזכויות בהן אלא מי שהזמין אותו לאירוע, וכי התמונות פורסמו ברשותו של המזמין.

לאחר שהגישו תצהירים, הגיעו הצדדים להסכמה דיונית כי פסק הדין יינתן ללא חקירות, תוך הסכמה על העובדות הבאות: הנתבעת מאשרת כי היצירה סליחות באפריקה הופיעה באתר האינטרנט שלה; והתביעה לגבי היצירות האדיטש ובעל התניא תוגבל להפרה של הזכות המוסרית בלבד. לאחר מכן הגישו הצדדים את סיכומיהם.

4. הנה כי כן, בשלב זה עוסקת התביעה בהפרה של הזכויות הכלכלית והמוסרית בתמונה אחת (סליחות באפריקה) ובהפרה של הזכות המוסרית בלבד בשתי תמונות אחרות (האדיטש ובעל התניא). מעיון בסיכומים עולה, כי לא קיימת למעשה מחלוקת על כך שהיו הפרות מצד הנתבעת, אלא שלטענת הנתבעת מדובר בהפרות מינוריות, כאשר לטענתה הפרסום של התמונה סליחות באפריקה נעשה כתוצאה מתקלה טכנית ללא כוונה לעשות רווח, ואילו בשתי התמונות האחרות השימוש נעשה בהרשאה של בעל הזכויות תוך הפרה מינורית של זכות הייחוס (אי מתן קרדיט). לעומת זאת, לטענת התובע מדובר בהפרות בהיקף נרחב לשם עשיית רווח, ולא כתוצאה ממעידה חד פעמית.

5. סעיף 56 לחוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007, מסמיך את בית המשפט לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק עד 100,000 ש"ח בגין כל הפרה של זכות יוצרים, בין הפרה של זכות כלכלית (כגון שימוש ביצירה ללא רשותו של בעל הזכויות) ובין הפרה של זכות מוסרית (לעניינו, רלוונטית החלופה שבסעיף 146(1) לחוק, שעניינה פגיעה בזכות היוצר "כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין"). השיקולים לפיהם יש לפסוק את הפיצוי מפורטים בסעיף 56(ב) לחוק. נידרש בקצרה לשיקולים העיקריים הרלוונטיים בעניינו.

היקף ומשך ההפרה: לעניין התמונה סליחות באפריקה טוענת הנתבעת, כי השימוש בה באתר האינטרנט שלה היה במקום שולי וכי היא הועלתה עקב שגגה טכנית. אין בידי לקבל את הטענה לשגגה טכנית. טענה זו מסתמכת על חוות הדעת של המומחה מטעם התובע לפיה ההופעה של התמונה במקום שאותר על ידי התובע נובעת משגיאת תפעול. אלא שבחוות הדעת קבע המומחה, כי קודם לאותה שגיאת תפעול הופיעה התמונה במקום אחר באתר של הנתבעת. הנתבעת ויתרה על חקירתו של המומחה, ויש לקבל את האמור בחוות הדעת כי התמונה הופיעה באתר במשך כשנתיים. לא הובא שום בסיס לטענה כי התמונה הועלתה לאתר בטעות. הנתבעת טוענת כי התמונה הופיעה



בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 8004-11-19 ישראל נ' דרך צדיקים הדרך לגאולה בע"מ

תיק חיצוני:

בעמוד זניח בעל כניסות מעטות, אולם אין זה ברור על מה מתבססת טענה זו והנתבעת לא הציגה נתונים כלשהם בעניין זה. עם זאת, אף מטיעוני התובע נראה כי השימוש בתמונה זו היה פחות נרחב מהשימוש בתמונות האחרות, אשר לגביהן טען התובע לשימושים בהיקף נרחב.

אשר ליצירות האדיטש ובעל התניא, התובע טוען כי הן היו בשימוש מספר שנים (היצירה האדיטש לפחות בין השנים 2017-2019 והיצירה בעל התניא לפחות מינואר 2016 עד נובמבר 2019), וזאת על יסוד חיפושים בגוגל שביצע סמוך להגשת התביעה. הנתבעת, שהמידע אמור להיות בידה, לא הציגה גרסה נגדית ולא חלקה למעשה על טענות התובע בעניין זה, למעט טענה סתמית בסיכומיה, אשר אינה מגובה בנתונים, לפיה התמונות היו זמן קצר בדף פנימי שיש לו כניסות מעטות.

המסקנה המסתברת היא, אפוא, כי נעשה שימוש בהיקף משמעותי למדי ביצירות, הגם שנראה כי השימוש ביצירה סליחות באפריקה (שרק לגביה הייתה הפרה של הזכות הכלכלית) היה מצומצם יותר מזה שנעשה ביצירות האחרות.

הנוק לתובע: הנתבעת טוענת כי לא נגרם לתובע נזק עקב השימוש בתמונות. אלא שהנזק הוא עצם השימוש ביצירה אשר השימוש בה עומד למכירה, ללא קבלת תשלום (ביחס לאחת התמונות) ופגיעה בזכותו של התובע כי יינתן לו קרדיט על הצילום (לגבי כל התמונות).

הרווח שצמח מההפרה: הנתבעת היא חברה מסחרית וממילא השימוש בתמונות הוא לשם עשיית רווח. עם זאת, אין מדובר במקרה בו הרווח נובע ישירות מההפרה (כגון במכירה של יצירה תוך הפרת זכות יוצרים), אלא בהפרה הנעשית אגב פעולות שנועדו לעשיית רווח שאינו קשור ישירות להפרה. לכך יש משקל מסוים.

תום הלב של הנתבעת: לטענת הנתבעת, היא עשתה שימוש בתמונות בתום לב. הטענה מתבססת בעיקר על הטענה שהשימוש ביצירה סליחות באפריקה נעשה עקב שגגה טכנית, אלא שכאמור אין לקבל טענה זו. אשר ליצירות האחרות, הנתבעת טוענת כי היא עשתה בהן שימוש בהרשאה של בעל הזכויות. נוכח ההסכמות הדיוניות בתיק יש לקבל טענה זו, אולם בכך אין כדי להצדיק את אי מתן הקרדיט לתובע. בהקשר זה אציין, כי התובע טען, וטענתו נחזית מבוססת ולא הוכחה, כי התמונה האדיטש נלקחה מאתר האינטרנט "בחדרי חרדים", שם היא התפרסמה תוך מתן קרדיט לתובע. היינו, הנתבעת ידעה מי צילם את התמונה, ובוודאי יכולה הייתה לדעת, ולא נתנה לו את הקרדיט הנדרש. בכל הנוגע לשאלת תום הלב, נראה כי מדובר ברמת חומרה בינונית. מצד אחד, אין מדובר במקרה בו ההפרה היא חד פעמית או מחמת שגגה, ומצד שני אין מדובר במקרה בו הנתבעת הוזהרה והמשיכה בהפרות או שיש בעברה היסטוריה של הפרות זכויות יוצרים (ומכל מקום לא הוכח אחרת). הרושם המתקבל הוא שמדובר באדישות, אשר ייתכן שנובעת מהעדר מודעות מספקת, לנושא של זכויות יוצרים.



בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 8004-11-19 ישראל נ' דרך צדיקים הדרך לגאולה בע"מ

תיק חיצוני:

רמת היצירתיות של התמונות: לטענת הנתבעת, רמת היצירתיות בתמונות נמוכה, והדבר מצדיק פסיקת פיצוי נמוך. אין לקבל טענה זו. ראשית, באשר לתמונה סליחות באפריקה, הרי שאין מדובר רק בצילום של מצב קיים, אלא התובע ביצע העמדה של החפצים – שופר על מחזור – בצורה מסוימת המהווה את היצירה. היינו, המקוריות ביצירה אינה מוגבלת רק לצילום. שנית, גם צילום שהוא תיעוד בלבד, עשוי להכיל מידה לא מועטה של יצירתיות ומקוריות. "אין להלום צמצום המקוריות למעשה של ביום. המקוריות יכולה להתבטא בהיבטים רבים ושונים כמו בחירת התזמון הנכון; בחירת זווית הצילום והתאורה, המרחק מהנושא, מיקוד התמונה, בחירת הרקע לתמונה וטכניקת הצילום; עיצוב הצילום, משחקי האור והצל, ההדגשים המגוונים ועצם בחירת הנושא וסידורו. בכל צילום העומד בדרישת המקוריות המינימלית קיימת טביעת עינו הייחודית של הצלם" (רע"א 7774/09 ויינברג נ' ויסהוף, פסקה 11 (28.8.2012)). בענייננו, אין מדובר בתמונות שצולמו בדרך אגב, אלא מתוך מחשבה והיערכות לגבי מיקום המצלם, זווית הצילום, שעת הצילום וכדומה, ואין לקבל את הטענה כי רמת היצירתיות בתמונות נמוכה.

6. הצדדים הפנו, זה בכה וזה בכה, לפסקי דין רבים העוסקים בשאלת הפיצוי הראוי במקרים של הפרת זכויות יוצרים בתמונות. ואכן, ניתן למצוא בפסיקה מקרים בהם נפסקו פיצויים בסכומים גבוהים של עשרות אלפי ש"ח בגין כל הפרה, לצד מקרים בהם נפסקו אלפים בודדים ואף פחות מכך (לסקירה ראו, ת"א (שלום חי) 11914-07-19 חן נ' פרץ (25.8.2020)). כל מקרה לפי נסיבותיו ושיקוליו. בענייננו, לאור כל האמור לעיל, נראה כי מדובר בהפרות ברמת חומרה בינונית. באיזון בין מכלול השיקולים מצאתי כי יש מקום לפסוק עבור ההפרה של הזכות הכלכלית והזכות המוסרית בקשר לתמונה סליחות באפריקה סך של 20,000 ש"ח; ועבור ההפרות של הזכות המוסרית בתמונות האדיטש ובעל התניא סך של 7,500 ש"ח כל אחת. היינו, יש לפסוק פיצוי בסכום כולל של 35,000 ש"ח.

אשר להוצאות, התובע זכאי להחזר עבור הסכום של 4,100 ש"ח ששילם בגין חוות הדעת המוכיחה כי הנתבעת עשתה שימוש ביצירה סליחות באפריקה, שעה שהנתבעת הכחישה זאת בכתב הגנתה וכעת היא מודה כי עשתה שימוש ביצירה זו. כמו כן, זכאי התובע לשיפוי עבור האגרה בגין הסכום שנפסק לזכותו. לעניין שכר הטרחה, בהתחשב בכך שהתובע אינו מיוצג הרי שעקרונית הוא זכאי לשכר בטלה בלבד. בהתחשב בכך שהתובע לא עמד בסופו של יום על הטענה להפרה של הזכויות הכלכליות בשתיים מהיצירות (גם אם לדבריו משיקולים פרקטיים), וזאת לאחר שהנתבעת נאלצה להביא ראיות בקשר לכך, מצאתי שלא לפסוק בענייננו שכר טרחה.

7. **סוף דבר:** הנתבעת תשלם לתובע סך של 35,000 ש"ח, בתוספת האגרה ששולמה בגין סכום זה והוצאות בסך 4,100 ש"ח.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 60 יום.





בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 8004-11-19 ישראל נ' דרך צדיקים הדרך לגאולה בע"מ

תיק חיצוני:

ניתן היום, ג' סיוון תשפ"א, 14 מאי 2021, בהעדר הצדדים.


אבי סתור, שופט

